

5.5 Život v ekuméně

Na Matfyzu jsem začal studovat nedlouho po tom, co jsem poznal že Fbaptistou se nestanu. Ovšem s mládeží jsem v kontaktu zůstával. Komunisté bratru kazateli Šolcovi zakázali působení v Praze a na Jiřího nám. přišel br. kazatel Stanislav Švec, o hodně tolerantnější a více zakotvený v křesťanské či především protestantské ekuméně. Doma jsem ovšem byl u nás, ve strašnickém sboru ČCE, kde byl farářem **Lubomír Balcar**. Členem sboru byl praktický teolog **prof. ThDr. Adolf Novotný**, který bydlil v naší ulici, a tak občas byla příležitost jít spolu z kostela. A občas chodíval k nám na návštěvu. Jeho výrazně christocentrická orientace výborně korespondovala s mým pietistickým¹ myšlením, získaným během mého duchovního vývoje (život v baptistickém sboru a ve velké míře setkávání s Karlem Kolmanem).

Věděl jsem, že baptistou se nestanu. Křest dospělých jsem považoval za vhodnější než křest nemluvňat, argumenty pro křest opřený o vyznání víry rodičů mi vždy připadaly poněkud násilné, nicméně sám jsem jako mimino pokřtěn byl a nechtěl jsem tento křest negovat. Postupného politického uvolňování využila baptistická mládež k vytvoření organizace (šlo asi jen o Čechy s Moravou a Slezskem) a k výraznému rozšíření činnosti. Zavedlo se členství v mládeži, nevázané na členství v církvi. Členové mládeže mohli pracovat v jednotlivých sekcích – každý sbor měl mít v pokud možno v každé sekci zástupce, pamatuji si na sekce ekumenickou (jejím členem jsem byl) a biblickou. Pražský pankrácký sbor nemíval mládež, Petr Macek se skupinou několika dalších "mládežníků" z Vinohrad přešel na Pankrác, čímž motivoval pražskou mládež k větší aktivitě. Vzpomínám si na setkání biblické a ekumenické sekce ve Vysokém Mýtě², odhaduji, že mohlo jít o únor 1969. Na samotné jednání si nevzpomínám, v ekumenické sekci šlo hodně o vytváření a rozšiřování kontaktů s mladými lidmi mezi různými protestantskými církvemi.

V době politického uvolňování vznikl v Praze cyklostylovaný časopis ("věstník") baptistické mládeže nazvaný *Vítězství* (moto: *Toť jest to Vítězství, které přemáhá svět: víra naše*). Hlavním redaktorem byl Petr Macek a v redakční radě s ním spolupracovali manželé Slávek a Líba Procházkovi, Miluška Procházková (Slávkova sestra), já a možná ještě někdo. Uveřejňovali jsme informace, aktuální biblické úvahy a i různé diskuse, z nichž asi nejdůležitější se týkala sebeupálení Jana Palacha; z konzervativnějších kruhů zaznívalo, že šlo o sebevraždu (a tedy o velký hřích). My z redakce jsme s tímto názorem polemizovali, nicméně z odstupu půl století si netroufám naše postoje reprodukovat.

¹ Dnes bych váhal mezi adjektivy *pietistické* a *evangelikální*, druhé z nich se tehdy běžně neužívalo

² Přece jen jsem se necítil baptistou, a tak jsem velice rád využil možnosti nocovat na evangelické faře ve Sloupnici u Běťáků

Během studia na MFF jsem rád využíval příležitosti k návštěvě shromáždění Jednoty Československé, od r. 1967 nesoucí název Církev Bratrská (CB). Rád jsem jezdil do **Horních Počernic**³, kde jsem v době vrcholícího politického uvolňování měl možnost asi dvakrát kázat, občas jsem zašel do **žičkovského sboru** (tam jsem častěji chodil v době předmatfyzické, velice rád jsem poslouchal kázání kaz. **Ludvíka Rejchrt**a, kázání jeho nástupce Jaroslava Kubového mi připadala "suchá", fádni) i do dalších pražských sborů. Asi jeden či dva školní roky jsem dával kondice na Smíchově, na což mi krásně navazovala biblická hodina ve smíchovském sboru CB ve Vrázově ulici; kazatelem tam tehdy byl **ThDr. Karel Sita**. V CB bývala nedělní shromáždění dopoledne i večer, a právě večery byly pro mne příležitostí tam zajít. Do Počernic jsem jezdil (případně s Jardou) i na páteční podvečerní setkání mládeže. Rád jsem se tam setkal s Pavlem Marešem, Honzou Luhanem, sourozenci Starostovými, mladšími sestrami Heroldovými, Líbou Krušinovou (o setkání s ní šlo hlavně Jardovi), Líbou Honovou (neoddělitelně patřila k mládeži, ač byla narozena – tuším – 1918) aj.

Doma jsem byl ve sboru ČCE ve Strašnicích, kde jsem býval v neděli dopoledne téměř pravidelně a navštěvoval středeční podvečery mládeže, někdy mladší skupinu, kam jsem už nepatřil, i skupinu starší. V obou jsem rád míval biblické úvahy a ani jsem nevnímal, jak pro jejich délku se stávám postrachem. – Rok 1968 znamenal pro strašnický sbor dvě velké ztráty. V březnu zemřel farář **Lubomír Balcar** (55 let), v květnu prof. **Adolf Novotný** (necelých 77 roků). Protože vazba na naši církev pro mne byla prakticky jen přes strašnický sbor, měl jsem hodně kontaktů se sbory CB, která mi byla blízká, kladl jsem si otázku, v které církvi jednou (po vystudování, po založení rodiny) zakotvím. Tehdy to byla ČCE nebo CB, později do podobného rozhodování vstoupil ještě baptistický sbor na Pankráci (tam by křest nebyl překážkou, ale o tom až v některé další kapitole). Vyslovil jsem ideu, že se rozhodnu podle toho, z které církve bude moje budoucí manželka. A to jsem dodržel; tehdy jsem ovšem myslel především na **Martu Heroldovou** z hornopočernické kazatelské stanice CB.

Za komunistů byla aktivita církví nesmírně omezována. Určité možnosti pro evangelické sbory bylo pořádat akce pod hlavičkou spolku Kostnická jednota, která byla sdružením nekatolických křesťanů v Čechách a na Moravě. Ve Strašnicích působil místní odbor Kostnické jednoty, jehož členy byli jen členové našeho sboru; strašnický metodistický sbor o členství nejevil zájem. Kostnická jednota pořádala přednáškové večery ve sboru a zhruba jednou ročně zájezd. R. 1968 jsem převzal po **Jendovi Ortovi** předsednictví, vědom si toho, že tak činím jen na rok, poněvadž jsem očekával, že po absolvování fakulty odejdu z Prahy. Byl jsem však dohodnut s **Honzou Balcarem**, který se měl vrátit z vojny, že bude ochoten na funkci předsedy kandidovat a více méně že naváže na mou činnost. Jako předseda strašnického místního odboru v roce 1968 jsem viděl příležitost k vytváření ekumenických vztahů v naší čtvrti; došlo k navázání

³ Tehdy kazatelská stanice žičkovského sboru, staral se o ni tamní laický kazatel J. Kotrbatý

kontaktů s katolíky, **P. Jan N. Klener**, případně s některými svými farníky chodíval na přednáškové večery do Kralické, já jsem začal celkem pravidelně chodit na setkávání katolické mládeže na faru na tehdejším začátku Starostrašnické ulice, s Jendou Klenerem⁴ jsme si tykali. Setkával jsem se tam s **Karlem Duchkem**, spolužákem z "vedlejší třídy" v 1. až 5. třídě. Společná cesta s některými z účastníků umožňovala diskutovat o různých tématech, nejednou jsme si uvědomili, že rozdíl mezi evangelickým a katolickým pojetím je ve formulaci, a nikoli v podstatě věci. – Jako předseda MO jsem se účastnil i schůzí na vyšší úrovni, kde se mj. jednalo o otevření se i pro katolíky a o změně názvu na *Křesťanská jednota*. Byl jsem horlivým zastáncem této změny. Dnes se na tento návrh dívám o hodně kritičtěji. Ona však tehdy byla ekumenická situace opravdu o hodně lepší než dnes.

Katolíci ve Strašnicích užívali dům s farou a kaplí, postavený za první republiky. Kostel měl být v tomto areálu postaven, avšak ke stavbě nedošlo. Rok 1968 přinesl novou naději, že by mohl být postaven. Dělal se sbírky a jiné akce; rád vzpomínám na koncert v Domě barikádníků, jehož výnos byl určen na stavbu kostela. Mezi účinkujícími tehdy byli např. hudební skladatel **Petr Eben** (udělal na mne úžasně sympatický dojem) či operní zpěváci **Vladimír Jedenáctík** (jeho dcera mě v 5. třídě 2 týdny učila) a **Helena Tattermuschová** (oba bydlili v okruhu 200 m od Domu barikádníků). Období normalizace na 20 roků naději na kostel strašnickým katolíkům vzalo. (Praha, červenec 2020)

V době studia na MFF jsem velice rád poznával život v jiných křesťanských církvích. A tak jsem se rád nechal pozvat svou bývalou jedinou spolužačkou ze střední školy Jiřinou Pošovou na štědrovečerní půlnoční mši u Sv. Ignáce na Karlově náměstí. Bylo tam plno; šlo jistě svým způsobem o folklór a k tomu se přidávalo i vyjádření negativního postoje ke komunistickému režimu. Po půlnoční následovala doslova pouť vzhůru Ječnou ulicí; pokud si vzpomínám, doprovodil jsem Jiřinu až na Kubánské náměstí, kde bydlila, a pak došel domů. Štědrovečerní oslavu doma jsem nenarušil, odešel jsem až po jejím ukončení. Nejsem si jist, možná jsem byl u Ignáce po dva roky za sebou, nicméně pak jsem zjistil, že půlnoční bohoslužbu mají i u husitů na Vinohradech, a dokonce začínala v příjemnějších 23 hodin. Byli jsme tam s Jardou, a šli s námi i nedaleko odtud bydlící Kubaňovi (kap. 7.5), kteří nás pak ještě k sobě pozvali. Ponocování se však pro mne stávalo méně a méně atraktivním, a tak jsme pak s Jardou uvítali husitské půlnoční od 22 hodin na hřbitově naproti krematoriu.

S ukončením studia návštěva půlnočních pro mne skončila. V roce 1969 jsem z domácího Štědrého večera zamířil tam, kam mě srdce táhlo - do Tejnické za Evinkou.

Doplněno v dubnu 2021

⁴ Mladý kněz, benediktin. Milé bylo, když jsem se s ním setkal cca po 50 letech v Emauzích, kde tráví důchod.